

Gespreksnotitie ter voorbereiding op het rondetafelgesprek “Oninbare vonnissen van slachtoffers van feitelijke oplichting” op 13 april 2023

Bijdrage van Stichting Slachtoffers Eerst!

Sinds 1 januari 2016 kunnen slachtoffers die door de strafrechter een schadevergoeding toegewezen hebben gekregen, een voorschot van de overheid krijgen.

Een van de manieren waarop slachtoffers van strafbare feiten hun schade vergoed kunnen krijgen is door een schadeclaim in te dienen tijdens de rechtszaak tegen de verdachte. De strafrechter beoordeelt tijdens het proces dan ook deze schadeclaim. Als hij de schadeclaim toewijst en de dader opdraagt de schade te betalen door een schadevergoedingsmaatregel op te leggen, dan schiet de overheid dit bedrag eventueel voor als de dader het geld niet heeft of beweert niet te hebben en int het CJIB het geld voor het slachtoffer.

Dit geldt echter niet voor slachtoffers van oplichting, want ondanks dat oplichting gezien wordt als een misdrijf wordt het voor de slachtoffers onmogelijk gemaakt om de dader daadwerkelijk strafrechtelijk vervolgd te krijgen. Dit begint al bij het doen van aangifte, wanneer een slachtoffer zich bij de politie meldt geeft deze aan dat zij geen aangifte op kunnen nemen, omdat oplichting volgens hen een civiele zaak is. Lukt het wel om aangifte te doen dan wordt de zaak vervolgens door het Openbaar Ministerie naast zich neergelegd i.v.m. te weinig capaciteit of omdat er geen informatie beschikbaar is over de dader in de systemen.

Wanneer het slachtoffer vervolgens een civiele zaak start worden zij vaak in het gelijk gesteld en wordt de oplichter veroordeeld tot het terugbetalen van de schade die hij heeft achter gelaten. Maar helaas voor het slachtoffer komt hier het fenomeen “Kale Kip” om de hoek kijken, want de oplichter heeft zogenaamd geen geld meer en wordt vervolgens door de curator failliet verklaard. Maar hoe kan het dan dat de oplichter soms leeft als een god in Frankrijk, een dure auto rijdt en zich nergens zorgen over hoeft te maken? Hoe kan het dat een slachtoffer van oplichting geen geld meer heeft om de koelkast te vullen, de energierekening te betalen, auto te rijden of om ook eens lekker naar Frankrijk op vakantie te gaan? Hun geld, waarmee zij moeten voorzien in hun dagelijks onderhoud, is weg. Ze blijven met lege handen achter.

Slachtoffers van oplichting worden soms letterlijk ziek van de stress door wat hen overkomen is, gezinnen gaan kapot en helaas kunnen een aantal van deze slachtoffers hun verhaal hier vandaag ook niet komen navertellen omdat zij inmiddels niet meer leven.

Omvang slachtoffers van oplichting en daarbij behorende schade:

Het aantal slachtoffers van oplichting is groot en hun schade loopt tot in de vele miljoenen. De afgelopen jaren hebben zich bij onze stichting ruim 500 mensen gemeld die slachtoffer zijn geworden van een oplichter. De bedragen die mensen kwijt zijn aan hun oplichter verschillen van een paar duizend euro tot meerdere tonnen. Het totale bedrag dat mensen in Nederland jaarlijks kwijt zijn aan oplichters schatten wij op meerdere miljoenen.

Helaas hebben zich lang niet alle slachtoffers van oplichting zich bij ons gemeld. Een aantal zijn bang voor vergeldingsacties, maar ook een groot aantal zijn moegestreden en kunnen het geestelijk niet

aan om hun verhaal te doen. Dat het aantal slachtoffers van oplichting groot is en dat dit gezien kan worden als structureel probleem is te zien aan het aantal televisieprogramma's dat dit onderwerp opleveren.

Kees van der Spek, Alberto Stegeman, John van den Heuvel, Thijs Zeeman, allemaal krijgen zij genoeg aanmeldingen binnen om ieder seizoen weer nieuwe afleveringen te maken. En ondanks dat zij verschrikkelijk goed werk leveren, krijgen de slachtoffers hun geld niet terug. Het biedt ze de mogelijkheid om hun oplichter naamsbekendheid te bezorgen, maar dit is voor het slachtoffer nooit zonder risico.

Inning vonnissen via het CJIB:

Slachtoffers van oplichting blijven met lege handen achter. Na het winnen van hun civiele rechtszaak is er niemand die hen helpt bij het innen van het vonnis. De aangewezen curator neemt genoeg met het betalen van de door hem geleverde diensten en verklaart de oplichter vervolgens failliet.

De in het vonnis door de rechter genoemde gedupeerden moeten worden terugbetaald. Iedereen, rechters, deurwaarders, incassobureaus, enz. hebben "verdiend" aan het vonnis, behalve de gedupeerden zelf. Wij vragen u als overheid uw mogelijkheden in te zetten om ons verdwenen geld terug te krijgen. Als de oplichter zijn rekening niet betaalt neemt u dan onze vorderingen, bijvoorbeeld via het CJIB, over.

Te nemen maatregelen:

- Oplichting moet worden aangemerkt als strafbaar feit, het moet voor slachtoffers mogelijk gemaakt worden om aangifte te doen.
- Zorg voor koppeling tussen de beschikbare gegevens. Oplichters maken slachtoffers door het hele land, maar doordat er geen koppelingen bestaan tussen de verschillende systemen, is niet alle informatie voor iedereen beschikbaar waardoor de omvang van het geheel vaak over het hoofd wordt gezien.
- Slachtoffers van oplichting moeten de mogelijkheid krijgen een schadeclaim in te dienen tegen de oplichter. Wordt deze toegewezen dan moet het mogelijk worden om de inning via het CJIB te laten verlopen.
- Het CJIB moet de het bedrag van de schadeclaim als voorschot uitkeren aan de slachtoffers van oplichting.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Anniek Lanfermeijer

Stichting Slachtoffers Eerst!

communicatie@slachtoffers-eerst.nl